

ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олексій Вікторович СУГАН,

здобувач Університету сучасних знань
<https://orcid.org/0000-0003-4253-6439>

Важливою частиною адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності є принципи, на яких вона базується, та які грають роль основоположним основ для більшості юридичних явищ.

Отже, принципи адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності – це вихідні основи, основоположні засади, базові, абстрактні ідеї, які розчинено у правових нормах Конституції України, законах та підзаконних нормативних актах, що визначають «координати», будівні аспекти правового регулювання відносин в галузі реалізації адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності.

На наш погляд, вихідні ідеї адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності не можна поділяти на стандартні групи загальноправових, галузевих та міжгалузевих принципів. В даному питанні, знов таки, варто відштовхуватись від специфіки адміністративно-правової протидії визначеного об'єкту, її мети та напрямів реалізації, пам'ятати про комплексний зміст категорії протидії тощо. Спираючись на визначені моменти, ми дійшли висновку, що принципи адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності – це система вихідних ідей як загальноправового, так і спеціального типу, що відносяться безпосередньо до досліджуваної категорії.

Враховуючи викладене у підсумку даної статті ми вважаємо, що принципами адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності є:

Верховенство права. Відповідно до статті 8 Конституції України в нашій державі визнається і діє принцип верховенства права. Тлумачення даного принципу ґрунтовно викладено у абзаці другому підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року N 15-рп/2004: «Верховенство права - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства. Всі ці елементи права об'єднуються якістю, що відповідає ідеології справедливості, ідеї права, яка значною мірою діс-

тала відображення в Конституції України». Отже, верховенство права – це комплексний принцип, який визначає домінуюче положення права у суспільстві. Тобто, відповідно до цієї вихідної засади право виступає основним регулятором відносин у соціумі, з поміж інших, зокрема, моралі, звичаїв, релігії і таке інше. Зважаючи на це верховенство права у контексті адміністративно-правової протидії правопорушення у сфері господарської діяльності можна тлумачити, як особливу координату відповідно до якої реалізація даного виду протидії повинна відбуватись в правовому полі держави, на базі існуючих в національній правовій системі юридичних інститутів та норм.

Принцип законності. В найбільш загальному вигляді, термін «законність» тлумачиться як вимога або правовий припис відносно неухильного дотримання певної моделі поведінки, правової норми тощо. В Конституції України даний принцип безпосередньо не згадується, одна його вираження можна простежити в статті 19 відповідно до якої правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Тож, принцип законності адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності полягає у встановленій на рівні Основного закону вимоги обов'язкового слідування суб'єктів реалізації даного виду протидії нормам законодавства. Тобто, робота останніх має ґрунтуватись на засобах, заходах та методах впливу на суспільні відносини які закріплені у чинному законодавстві та допустимі до використання. Будь-які інші важелі впливу в даному випадку є незаконними.

Принцип недопущення порушень прав людини. Відповідно до Конституції людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Відповідно до наведеного принципу адміністративно-правова протидія правопорушенням у сфері господарської діяльності має відбуватись у найбільш гуманний спосіб, з недопущенням порушення ключових прав і свобод людини, окремі визначених законодавством випадків.

Принцип переваги превентивного впливу. В правовій науці превенція – це особливий юридичний вплив механізму правового регулювання на суспільні відносини з метою запобігання та попередження порушень їх легального режиму. Зазначена вихідна засада передбачає привалювання заходів превенції у рамках реалізації протидії правопорушенням в сфері господарської діяльності. Іншими словами, остання має бути спрямована, у першу чергу, на попередження подібних правопорушень та їх детермінантів, а вже після цього – на припинення та притягнення до відповідальності винних.

Принцип суб'єктної функціональності. Даний принцип походить від функціональної направленості роботи кожного суб'єкта адміністративно-правової протидії правопорушенням в сфері господарської діяльності. Ідея полягає в тому, що кожен суб'єкт повинен використовувати заходи, засоби, методи впливу протидії відповідно до визначеної для нього законодавством компетенції та не виходячи за її межі.

Принцип взаємодії. Відповідно до зазначеної вихідної засади адміністративно-правова протидія правопорушенням в сфері господарської діяльності – це комплексна діяльність уповноважених суб'єктів, співпраця яких забезпечує ефективність та цільову спрямованість адміністративно-правової протидії.

Принцип виховного впливу. В рамках адміністративно-правової протидії правопорушенням в сфері господарської діяльності повинен також здійснюватися за допомогою інструментів владно-управлінського типу психологічно-виховний вплив на порушника, з метою переформатування його поведінки та зміни ціннісних орієнтирів, відповідно до яких вчинення правопорушень стане для нього неможливим з точки зору особистих переконань.